

der ere forholdsviis meget ringe stillede. Hvad det sidste Punkt angaaer, da skal jeg ikke gaae videre ind derpaa; thi jeg, for min Person, føler mig ingenlunde kaldet til i den Henseende at bekæmpe den ærede Rigsdagsmand. Hvad derimod det første Punkt angaaer, nemlig Spørgsmaalet om at beskaffe de her omhandlede Leiligheder, saa maa jeg bemærke, at dette Spørgsmaal kan sees fra en Side, som den ærede Rigsdagsmand ikke tilstrækkeligt fremhævede, og det er, hvad ogsaa er fremhævet i Motiverne, fra det sanitaire Hensyns Side. Saa snart nemlig alle de fattige Familier vare nødte til at tage Leiligheder som de i Motiverne som flette betegnede, saa vilde Lovens Bestemmelse ramme disse Familier paa en meget følelig Maade, og man gjorde det da umuligt eller i alt Fald meget dyrere for dem, der vilde bygge, at bygge saadanne mindre Leiligheder, medmindre de fik Lov til at indrette dem, som de vilde. Men Spørgsmaalet stiller sig anderledes, hvor Hensigten netop er at opmuntre til at bygge mindre Leiligheder, dog ikke som Loftsrum eller som Mansardetager, der i alle Henseender ere saa overordenlig skadelige.

Det er derfor vistnok ganske rigtigt, naar den ærede sidste Taler har sagt, at Følgen af Loven vilde blive, at man for Fremtiden forhindrede Indretningen af saadanne Boliger; men det er netop ogsaa det, der er Hensigten med denne Lov. Det er ingenlunde Meningen, at man i det Hele vil lægge nogenstomhelst Hindring for at indrette Leiligheder, navnlig for de mindre Formuende eller, om man saa vil sige, Fattige, men Meningen med Loven er at søge Forholdet ordnet saaledes, at de, der indrette sige Leiligheder, ikke dertil tage Rum, som i alle Henseender ere saa skadelige for Sundheden, at man helst maa ønske, de ikke blive brugte. Lad os sætte, hvad der vel endda ikke kan være saa fjernt, at man kom til den Erkendelse, at Kjældere i Kjøbenhavn, der ere under en vis Dybde, ere saa skadelige for Sundheden, at man ikke bør lade Folk beboe dem. De, som fortiden boe i saadanne Kjældere, og som vel i Regelen er uformuende Folk, ville naturligtviis søle Affavnet af disse Leiligheder, dersom det engang forbydes dem at beboe disse

skadelige Localer, men desuagtet vil man vistnok komme til at gjøre det, og man vil altsaa ogsaa i dette Tilfælde kunne sige, at man berøver de Fattige Boliger, som de nu have Raadighed over. Jeg følger villig den sidste ærede Taler, naar han paa en eller anden Maade kan gjøre Nogetstomhelst for at skaffe flere og billigere Leiligheder for de mindre Formuende eller Fattige, men jeg kan ikke følge ham, naar han for at naae dette Diemed vil, at man skal give Tilladelse til at benytte Localer, der ere absolut skadelige for deres Sundhed, som beboe dem.

U. Sage: Jeg formoder, at dette Lovudkast vil forhindre en heel Deel Værter fra, netop til den Klasse Folk, som den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. M. Hansen) hentydede til, at udleie saadanne flette Leiligheder, som nu udleies, og det endog til en forholdsviis overordenlig høj Priis; thi de ville rimeligviis, naar de skulle betale disse Skatter, komme til at opgive det hele nu brugte System. Det er ganske vist vanskeligt at gjøre nogen sikker Regning i saa Henseende, men det ærede Medlem veed saa godt som jeg, at man netop for at undgaae at betale Stat har indrettet en heel Deel Leiligheder her i Byen, der i høj Grad ere usvarlige, og som vistnok bidrage en heel Deel til, at Kjøbenhavn i Henseende til Dødelighedsforsholdet staaer saa ugunstigt i Sammenligning med andre store Stæder. At der vistnok her i Kjøbenhavn kunde bygges ikke saa hensigtsvarende Bygninger for den arbejdende Klasse, som kunde udleies for en rimelig Betaling, tvivler jeg ikke om, dersom der nemlig var Byggegrunde at faae til en nogenlunde Priis, men dette Forhold staaer jo i Forbindelse med den Indskrænkning, der finder Sted, saalænge vi have Boldene omkring Byen. Dersom vi vare istand til at faae dem ned og Byen udvidet, saa at enten Byggegrundene inden i selve Byen vare overkommelige til en nogenlunde billig Priis, eller man uden at være udenfor Byen kunde bygge Arbejdsboliger paa andre Grunde end de, der nu ligge indenfor Boldene, saa er jeg overbevist om, at alle disse Smaaleiligheder, der udleies til en